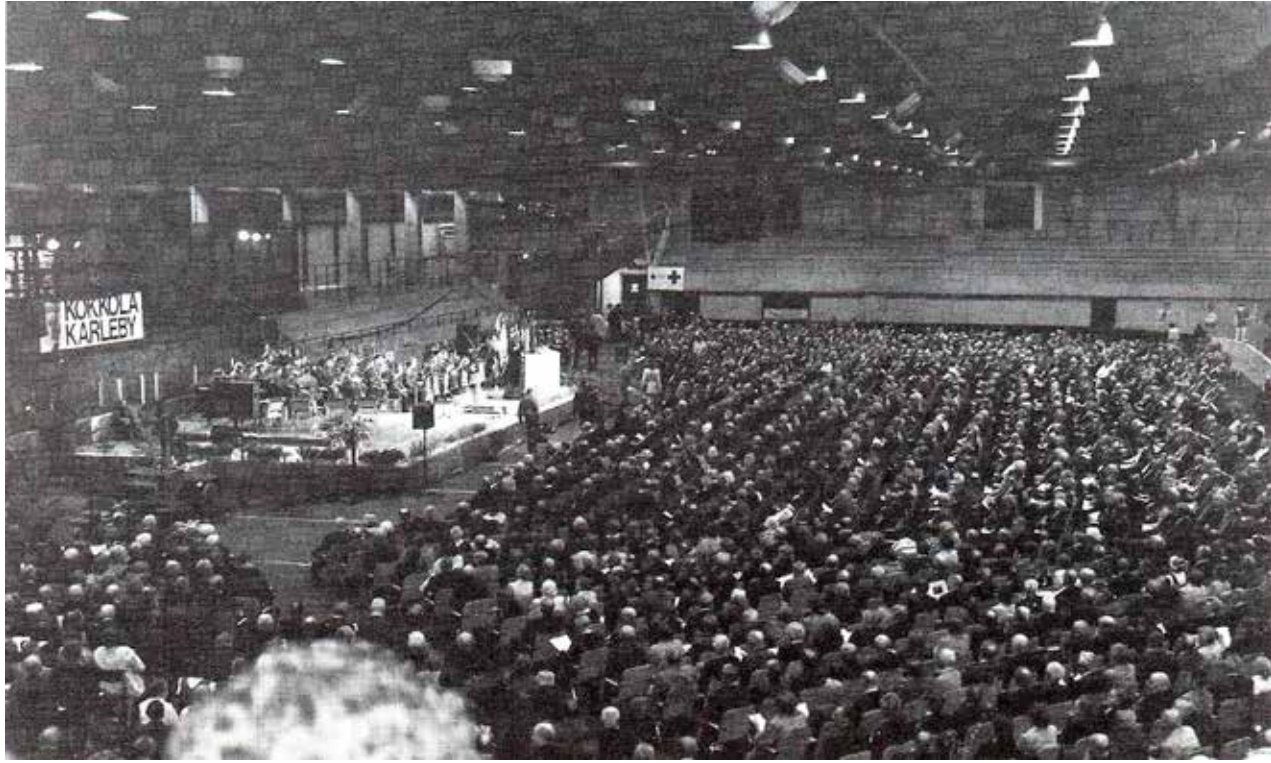

Kansallinen veteraanipäivä elää ajassa mukana

Kiitollisuuden ja kunnian osoituksena sotiemme veteraaneille ja heidän isänmaamme hyväksi tekemälleen uhrautuvalla työllä kansakuntamme on nimennyt näille sankareille omistettun Kansallisen veteraanipäivän. Kansallinen veteraanipäivä järjestettiin ensimmäisen kerran itsenäisyytemme 70-vuotisjuhlan vuotena 1987. Juhlapäivän ajankohdan perusteeksi valittiin yli viisi vuotta kestäneen sotakauden lopullinen päätyminen 27.4.1945 Lapin sodan päättymisen myötä. Nyt vietettynä juhlapäivänä Suomi on saanut elää rauhan oloissa jo lähes 80 vuotta.

Tämän vuoden Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlaa vietettiin Turussa. Turku oli pääjuhlan isäntäkaupunkina jo kolmannen kerran. Veteraanipäivän teemana oli tänä vuonna ”Sotiemme opetukset – tulevaisuuden turvaksi”. Kolmannesta Kansallisesta veteraanipäivästä v. 1989 lähtien päivälle on vahvistettu aina jokin erityinen teema. Teemalistasta on havaittavissa, että teemat muodostavat yleensä tiettyjä muutaman vuoden mittaisia aihekokonaisuuksia. Nämä antavat kuvan siitä, mitkä asiat kulloisenakin aikana ovat olleet tärkeitä veteraanien merkitystä painottaessa. Oheisessa taulukossa on esitetty vuosittaiset Veteraanipäivän teemat sekä valtakunnallisen pääjuhlan pitopaikat.

Vuoden 2023 teeman voi katsoa ainakin jossain määrin poikkeavan luonteeltaan aikaisemmista. Se on perinteistä veteraaninäkökulmaa yleisempi. Teema on voimakkaasti vallitsevaan eurooppalaiseen ja myös yleismaailmalliseen turvallisuustilanteeseen sidoksissa.

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla järjestettiin 1993 Kokkolan jäähallissa. Jäähalli täyttyi 4000:sta sotiemme veteraanista.

sa. Ukraina kohdistuva Venäjän kansainväliset lait ja sopimukset rikkova raakalaismainen hyökkäys, tämän laaja kansainvälinen tuomitseminen ja näihin perustuva Ukrainan tukeminen sekä Suomen omat turvallisuusratkaisut mm. puolustusliitto Natoon hakeutumisen muodossa ovat selvästi olleet virikkeinä teeman määrittelylle. Koetut sotavuodet ja nykytilanne osoittavat, että isänmaan puolustuksesta on kaikissa oloissa pidettävä huolta. Oma puolustus on pidettävä kunnossa ja kriisitilanteita varten on pidettävä huoli siitä, että hyökkäys- tai muun uhan realisoituessa ei jäädä yksin.

Alkuvuosien teemoissa korostettiin erityisesti veteraanien perinnön siirtämisen ja veteraanien nuorisolle antaman esimerkin tärkeyttä kuten vuoden 1994 teemassa ”Veteraanien saavutukset – esimerkki nuorisolle”.

Vuosituhanne vaihtuessa ja veteraanisukupolven kuuluvien lukumäärän alkaessa hiipua veteraaniperinnön vaalimiselle annettiin entistä laajempi sisältö, kuten ”Veteraanien perintö uudella vuosituhanella” vuonna 2000.

Sotaveteraanien ponnistusten korvaamatonta merkitystä maamme itsenäisyyden ja vapauden turvaamisessa on tuotu vuosien mittaan oikeutusti esiin useaan otteeseen. Hyviksi esimerkeiksi sopivat vuosi 1993, pääjuhla Kokkolassa ja teemana ”Sotiemme veteraanit – itsenäisyyden turvaajat, Isänmaan rakentajat”, sekä vuosi 1998, jolloin pääjuhlan järjestelyvastuu oli Vaasalla: ”Sotiemme miehet ja naiset – itsenäisyyden turva; Män och kvinnor i våra krig – värnet för vår självständighet”. Jälkimmäisessä teemassa on huo-

mionarvoista, että siinä ensimmäisen kerran tuotiin konkreettisesti esiin naisten rooli sotaponnistuksissa (lotat, sotalasket, rintamaja kotirintamanaiset). Vaasan juhla oli luonnollista, että teema oli kirjattu myös ruotsiksi. Vaasan vuodesta lähtien näin on tehty aina, tätä ennen vain Helsingin ollessa isäntäkaupunkina v. 1992. Vielä vuosina 2004 (”Veteraanien perintö – vapaa isänmaa”) ja 2005 (”Kiitos veteraanit – meille kallis on maa”) palattiin tähän teemakokonaisuuteen. Veteraanit olivat sotiin osallistuessaan pääosin nuorukaisia. Sotien jälkeen heillä oli edessään pitkä työrupeama yhteiskunnan eri tehtävissä. Veteraanien merkitys maamme jälleerakennuksessa onkin säilynyt kestoaiheena vuosittaisia teemoja valittaessa. Esimerkeiksi sopivat teemat ”Veteraanien työ –

kansakunnan peruskallio” (1991), ”Sotiemme veteraanit – uutterat jälleerakentajat” (1996), ”Veteraanien työ – hyvinvointimme perusta” (2006) ja ”Jälleerakentamisen sankarit” (2012). Sotaveteraanit ovat tyypillisesti vahvasti isänmaallisia. Vuosituhannen vaihduttua tämä tuotiin esiin myös Veteraanipäivän teemavalinnoissa. Vuonna 2001 turvauduttiin Maamme-laulun tekstiin ”Ei vetä rantaa rakkaampaa” ja 2002 julistettiin toisen rakastetun laulun sanoin ”Kotimaani ompe Suomi”. Isänmaallisuuteen kytkeytyy myös usko tulevaisuuteen: ”Tämä maa ei koskaan sortua saa – Eläköön Suomi!” (2015).

Veteraanit vaikenivat hyvin pitkään sota-ajan kokemuksestaan. Syynä olivat sekä henkilökohtaiset traumaattiset kokemukset sodan tapahtumista että pitkään julkisuudessa vallinnut kielteinen ilmapiiri veteraaneja kohtaan. Viimeisten vuosikymmenten kuluessa tilanne on kuitenkin ratkaisevasti muuttunut. Veteraanien asiasta on tullut koko kansan asia. Uudella vuosituhanella ”hiljaiset vuodet” ovat päättyneet ja on saatu kuulla runsaasti myös veteraanien yksilötason kokemuksia ja muistoja sotavuosilta. Kansakunnan muisti on rikastunut merkittävästi näiden kertomusten ansiosta. Tämä on heijastunut myös Veteraanipäivän teemoihin: ”Jotakin ehkä tietäisin, olinhan siellä minäkin” (2003, Seinäjoki), ”Vapaus muistaa” (2008) ja ”Kuule tuhannet tarinat” (2010).

Sotaveteraaneja on keskuudessamme enää vajaat 3000 (näistä alle puolet miehiä) ja joukko hupenee korkean keski-ikä (98 vuotta) johdosta nopeasti. Tulevaisuuden usko maamme menestymistä kohtaan on säilynyt veteraanien keskuudessa kuitenkin korkealla. Myös tämä näkökulma on tuotu esiin aina viime vuosien asti Veteraanipäivän teemoissa: ”Kiitollisina kohti tulevaisuutta” (2014), edellä jo mainittu ”Tämä maa ei koskaan sortua saa – Eläköön Suomi!” (2015) sekä ”Maamme versoo uutta” (2022).

Veteraanit ovat ottaneet käyttöön toimintansa perusteita kuvaamaan tunnuslau-

Vaasassa Kansallista veteraanipäivää vietettiin 27.4.2023 laskemalla seppele Suomen Vapaudenpatsaalle. Sepeleitä laskemassa sotaveteraani Iisakki Saarnisto (98 v.), evl. Pasi Heinua, kaupunginhallituksen vpj. Marko Heinonen ja pastori Eva Thölix

Pohjanmaan aluetoimisto päällikkö evl. Pasi Heinua esittämässä Pohjanmaan aluetoimiston tervehdystä veteraaneille. Kunniaavartiossa reserviläiset Hannu Isomöttönen (vas.) ja Juha Ala-Aho.

Sotaveteraaneille rakas Suomen Vapaudenpatsas oli luonnollinen valinta Vaasassa vuonna 1998 järjestetyn Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan ohjelman kansikuvaksi.

seen ”Veljeä ei jätetä”. Tätä on sittemmin käytetty yleisesti myös muissa yhteyksissä kuvaamaan yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyden korostaminen eri veteraaniryhmien keskuudessa, eri ikäluokkien välillä ja yhteiskunnassa yleisesti on saanut heijastuksen myös Veteraanipäivän teemoissa: ”Veljeä ei jätetä – nuoria ei unohdeta” (2013), ”Kansallinen veteraanipäivä – Sinun veteraanipäiväsi” (2017), ”Yhdessä eteenpäin” (2018) ja ”Ihmisten välillä hyvä tahto” (2021). Kansallista veteraanipäivää vietetään toistaiseksi nyky muodossaan (valtakunnallinen pääjuhla sekä kuntakohtaiset juhlat) vuosi kerrallaan. Päivä säilynee pysyvästi kalentereissa,

mutta viettotapa tulee pohdittavaksi, kun veteraaneja ei ole enää mukana juhliin osallistumassa. Juhlapäivä saanee jonkin muotoisen muisto- ja perinnepäivän luonteen. Ehkäpä vielä niin, että kaikkien sodassa isänmaata ja sen itsenäisyyttä puolustaneiden (kaatuneet sankarivainajat, sotainvalidit ja sotaveteraanit, lotat ja rintamanaiset) muistoa kunnioitetaan yhteisesti. Mutta siihen asti, nauttikaamme veteraanien läsnäolosta niin kauan kuin heitä on keskuudessamme.

Ilkka Virtanen

Ensimmäinen veteraanijuhla oli osa itsenäisen Suomen 70-vuotisjuhla. Lahden pääjuhlassa seitsemälläkymmenellä Suomen lipulla koristeltu suurhalli täyttyi noin 10000 veteraanista.

Kansallinen veteraanipäivä Valtakunnallisen pääjuhlan pitopaikka ja tema vuosittain Den nationella veterandagen Ort och tema för den riksomfattande huvudhögtiden varje år		
1987	Lahti - Lahtis	Ei vahvistettua teemaa - Inget bekräftat tema
1988	Rovaniemi	Ei vahvistettua teemaa - Inget bekräftat tema
1989	Mikkeli - St. Michel	Nuoriso sekä veteraanien perinnön ja perinteiden siirtäminen nuoremmille sukupolville
1990	Turku - Åbo	Nuoriso veteraanien työn jatkajana
1991	Tampere - Tammerfors	Veteraanien työ – kansakunnan peruskallio
1992	Helsinki - Helsingfors	Itsenäinen kansa – veteraanien työn jatkaja Vi – ett självständigt folk för vidare arvet från veteranerna
1993	Kokkola – Karleby	Sotiemme veteraanit – itsenäisyyden turvaajat, Isänmaan rakentajat
1994	Kuopio	Veteraanien saavutukset – esimerkki nuorisolle
1995	Oulu - Uleåborg	Sotiemme veteraanit 50 vuotta rauhan töissä
1996	Lappeenranta - Villmanstrand	Sotiemme veteraanit – uutterat jälleenrakentajat
1997	Kajaani – Kajana	Sotiemme veteraanit – vapautemme tae
1998	Vaasa - Vasa	Sotiemme miehet ja naiset – itsenäisyyden turva Män och kvinnor i våra krig – värnet för vår självständighet
1999	Jyväskylä	Vaalien sotiemme veteraanien perintöä – Hedrande våra krigsveteraners arv
2000	Joensuu	Veteraanien perintö uudella vuosituhanella – Veteranernas arv på det nya årtusendet
2001	Kotka	Ei vettä rantaa rakkaampaa – Där livets hav oss gett en strand
2002	Espoo - Esbo	Kotimaani ompi Suomi! - Tusen sjöars land!
2003	Seinäjoki	Jotakin ehkä tietäisin, olinhan siellä minäkin – Därom kan jag ge besked, ty jag var med

2004	Pori - Björneborg	Veteraanien perintö – vapaa isänmaa – Veteranernas arv – ett fritt fosterland
2005	Tornio - Torneå	Kiitos veteraanit – meille kallis on maa – Tack veteraner – vårt land är oss dyrt
2006	Hämeenlinna - Tavastehus	Veteraanien työ – hyvinvointimme perusta – Veteranernas arbete – grunden för vår välfärd
2007	Helsinki - Helsingfors	90 vuotta itsenäisyyttä – taival jatkuu – 90 år självständighet – färden fortsätter
2008	Kouvola	Vapaus muistaa – Frihet att minnas
2009	Iisalmi - Idensalmi	Aika kantaa viestiä – Tiden bär budskapet
2010	Tampere - Tammerfors	Kuule tuhannet tarinat – Hör tusentals berättelser
2011	Turku - Åbo	Viesti kulkee – vetovastuu vaihtuu – Budskapet förs vidare – vi yngre tar över
2012	Espoo - Esbo	Jälleenrakentamisen sankarit – Återuppbyggnadens hjältar
2013	Jyväskylä	Veljeä ei jätetä – nuoria ei unohdeta – Kamraten lämnas ej – ungdomen glöms inte
2014	Mikkeli - St. Michel	Kiitollisina kohti tulevaisuutta – Tacksamma emot framtiden
2015	Hämeenlinna - Tavastehus	Tämä maa ei koskaan sortua saa – Eläköön Suomi! – Aldrig förtryckas skall detta land – leve Finland!
2016	Oulu - Uleåborg	Vastavirtaan nousee lohen suku – Motströms stiger laxarnas släkte
2017	Lahti - Lahtis	Kansallinen veteraanipäivä – Sinun veteraanipäiväsi – Nationella veterandagen – Din veterandag
2018	Helsinki - Helsingfors	Yhdessä eteenpäin – Framåt tillsammans
2019	Kuopio	On aika muistaa – Det är dags att minnas
2020	Tampere – Tammerfors (per. koronan takia)	Ihmisten välillä hyvä tahto – Välvilja mellan människor
2021	Tampere – Tammerfors	Ihmisten välillä hyvä tahto – Välvilja mellan människor
2022	Lappeenranta – Villmanstrand	Maamme versoo uutta – I vårt land spirar det nya
2023	Turku - Åbo	Sotiemme opetukset – tulevaisuuden turvaksi – Lärdomar av våra krig – för vår framtida säkerhet
2024	Vaasa - Vasa	Ei vahvistettu - Ej bekräftat

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan järjestämisspaikkakunnat ja teemat 1987–2024 Ilkka Virtanen

Partiolaiset vaalivat veteraanien muistoa Kokkolassa

Kokkolan kaupunki on sopinut paikallisten partiolippukuntien kanssa kansallisen veteraanipäivän vuosittaisen seppeleiden laskun. Partiolippukunta Halkokariset laskevat seppeleen Kokkolassa Veteraanikivelle, kun taas Lohtajalla Teiskuväljet ja Kälviällä Metsäveikot suorittavat vastaavan kunniakäynnin

paikkakuntiansa sankarihaudoille. Kälviän Metsäveikot vastaavat myös Ullavan sankarihaudalle laskettavasta seppeleestä. Tällä tavalla nuorten sukupolvi pääsee tutustumaan veteraaneihin ja heidän perintönsä vaalimiseen.

Terho Tattari

Kansallisen veteraanipäivän seppeleen laskusta Annan hautausmaan Veteraanikivelle Kokkolassa vastasivat partiolippukunta Halkokaristen jäsenet Toivo Porvari, Visa Nissinen ja Santeri Perälähti. Lippuvartiosta seisoivat Anni Joki, Pyy Nissinen ja Kia Carlsson. Muistomerkin kunniavartion muodostivat reservin majurit Jari Myllymäki ja Kimmo Tastula.
Kuva: Eero Muhonen